

gische geschriften omtrent verbond en doop leeren, plaatst dan Van Teylingen de historische, door Calvin bepaalde en uit Calvin's geschriften kenbare.

Ten aanzien van het dankgebed na den doop — het hoofdargument van de Synodes voor haar interpretatie — betoogt hij, dat men het niet mag „losmaken van het geheele Formulier, of onder zijn belichting het Formulier lezen. Doet men het toch, dan komt men in moeilijkheden met het gebed vóór den Doop: „dat Gij dit Uw kind genadig wilt aannemen en door Uwen Heiligen Geest Uwen Zoon Jesus Christus inlijven“.¹⁵⁾ Leest men dit gebed net als de dankzegging ook door een synodalen bril, dan zou men tot de conclusie moeten komen, dat wat eerst als nog niet aanwezig ondersteld wordt (n.l. de aanneming van het te doopen kind en zijn inlijving in Christus) na de Doopsbediening als geschonken moet worden, beschouwd; „zoodat dus de gaven des Verbonds door den Doop zouden geschonken zijn. Doch dit is natuurlijk nooit de bedoeling geweest (vgl. Praeadvies blz. 23). Houdt men nu toch aan die opvatting van het dankgebed vast, dan zit er niet anders op dan aan het voorgedebd een gewrongen zin te geven, er kan dan alleen in uitgedrukt zijn, dat de doop Verbondsweldaden bevestigt en versterkt (Praeadvies t.a.p.), wat met de bewoordingen toch apert in strijd is“.¹⁶⁾

Daarom moeten we, beheerscht door de reformatische doctrina omtrent verbond en sacrament bij de lezing van het Doopsformulier heel anders te werk gaan. We moeten beginnen met „in den aanhef van het Formulier aan te hooren wat de inhoud is van de rijke beloften Gods die in den doop verzegeld worden en die aan de kinderen der geloovigen toekomen. Dat we hier, in die weergave van wat Vader, Zoon en Heiligen Geest betuigen en verzegelen, niet met gerealiseerde gaven, maar met beloften te doen hebben, blijkt uit het spreken in den tegenwoordigen en toekomstigen tijd en ten overvloede uit vergelijking met de oudere en langere redactie van het formulier, waar uitdrukkelijk telkens gesproken wordt van wat de Zoon en de Heilige Geest beloven.

Er wordt nu vóór de doopsbediening gebeden, dat God aan dit zijn kind, een hetwelk de beloften toekomen, ook den inhoud dier beloften door Zijn Geest moge realiseeren. En na de doopsbediening dankt de kerk en spreekt dan in echte sacramentele geloofstaal (hoe zou zij anders kunnen en mogen?) van de in de door den Doop verzegelde beloften reeds geschonken gaven. Zal zij immers, geloovig dankend, aan de vervulling der beloften twifelen? Alleen bij het gedoopte kind wordt zoo geen „inwendige genade“ ondersteld als reeds geschonken, anders dan in de belofte. Vandaar dat het „dit uw kind“ uit het voorgedebd als vanzelf kan verwisseld worden met het „ons en onze kinderen“ uit 't dankgebed. Zóó is het formulier een ongedwongen eenheid“.¹⁷⁾

En wat de verschillende in geding zijnde uitspraken uit de Belijdenis en den Catechismus betreft — men luistere naar Van Teylingen's schoon en zuiver onderrecht.

„Men mag art. XXXIII N.G.B. niet zoo lezen, alsof daar van een dubbele verzegeling door het Sacrament werd gesproken, eerst één van het Woord en dan ook van hetgeen inwendig in de harten geschied is. Ook hetgeen God „doet inwendig in onze harten“ wordt door het Sacrament „aan onze uiterlijke zinnen voorgesteld“. Zoowel het Woord wordt „te beter te verstaan gegeven“ in de teekenen van het Sacrament, als ook in de sacramentele handeling de in het Woord toegezegde reiniging van de zonden en de voeding ten eeuwigen leven. Maar het is de ééne verzegeling van het ééne Woord der genade.

Zoo staat de zaak ook in den Catechismus. Telkens, bij de weergave van het wezen van het sacrament wordt de belofte genoemd die verzegeld wordt, dat n.l. God ons om Christus' wil vergeving der zonden en het eeuwige leven uit genade schenkt. Dan volgt telkens de vraag hoe wij in 't Sacrament verzekerd worden dat het offer van Christus ons ten goede komt. En dan antwoordt het geloof, dat de aan allen geschonken belofte zich toeëigent en door het Sacrament, als middel des Geestes, welverzekerd is het beloofde heil te hebben ontvangen. In dit alles is geen sprake van een particuliere heiltoezegging aan de uitverkorenen, doch van een aangrijpen van de ééne belofte des Evangelies, aan alle bondelingen geschonken; en dat door het geloof dat door den Heiligen Geest naar de verkiezing Gods, is gewerkt. Natuurlijk volgt hieruit dan, dat men niet zonder meer dit alles, dit zich toeëigenen, overbrengen mag op de kinderen der geloovigen; alsof aan de uitverkorenen onder hen ook de particuliere heiltoezegging is gegeven, waaraan dan in hen beantwoorden moet, logischerwijze, zoo al niet het werkzame geloof, dan toch het geloofsvermogen, de wedergeboorte“.¹⁸⁾ Zoolets deed men wel en moest men wel doen in den ijzeren greep van een vooropgezette theorie, maar de Belijdenisschriften laten zich in dezen zin niet uit. Een „onderstelling“ komt daarin niet voor. Wanneer de Heilige Geest zijn beloften aan de kinderen vervult en aan wie van hen — dat heeft God voor ons verborgen gehouden en dat geheim Gods moeten we verbieden. „Wanneer dan ook Belijdenis en Catechismus spreken over den doop der kinderen, zwijgen zij van wat die kinderen doen of bezit-

¹⁵⁾ p. 15; ¹⁶⁾ p. 16; ¹⁷⁾ p. 16; ¹⁸⁾ p. 16/7.

UIT DE SCHRIFT

„uit geloof“,
opdat het zij „uit genade“!

Daarom is het (alles) uit geloof, opdat het zou zijn naar genade.

Rom. 4:16a (Vert. N.B.G.)

Is de belofte des Verbonds nu voorwaardelijk of onvoorwaardelijk?

Pas op! zeggen velen in onzen tijd, als gij spreekt van een voorwaardelijke belofte, dan is dat verkapte Remonstrantisme!

Ja, wat zegt nu Paulus — dat is de Schrift? Wie Romeinen 4 aandachtig leest, zou geneigd kunnen zijn, te zeggen: natuurlijk is de belofte onvoorwaardelijk!

Want de Wet en de belofte gaan niet samen. Paulus neemt in dit gedeelte van zijn brief stelling tegen de opvattingen van de Rabbinistische theologie, gelijk die voortleven in de dwalingen der Judaïsten — het front, waarop de Apostel zijn zwaarsten strijd gestreden heeft.

De Rabbinen leerden, dat de verwezenlijking der belofte slechts verkregen wordt door de werken der Wet; dus door de prestaties van den mensch: onderhoudt de Mozaische instellingen, en ge zijt er!

Deze puur-Joodsche grondregel werd door de Judaïsten aldus vervormd: om zalig te worden, moet gij niet alleen Christus als Zaligmaker aanvaarden, maar ook de Wet onderhouden: besnijdenis en vasten, feestdagen en reinigingen!

Nee, zegt Paulus: Wet en belofte gaan niet samen. Gods belofte is onvoorwaardelijk. Een zondaar moet niet eerst voldoen aan allerlei condities, voor en aler Christus hem iets nut is. Het is alles genade: God deelt uit naar Zijn welbehagen.

Zie het maar aan Abraham: ontving hij wat de HEERE hem beloofde in den weg van de onderhouding der Wet? Nee, uit zijn geloof.

En ga dat nu nauwkeurig na in Abrahams leven. Wanneer lezen we, dat Abraham geloofde, en dat het hem tot gerechtigheid gerekend werd? Wordt dat verhaald van den besneden of van den onbesneden Abraham? Het laatste toch?

Toen hij de belofte ontving, was hij nog niet besneden. En wanneer de Schrift getuigt, dat hij geloofde, en dat hem dit geloof tot gerechtigheid gerekend wordt, is hij nog onbesneden. In zijn leven gingen dus de Wet (d.i. hier de onderhouding van Gods inzetting, de besnijdenis) en de belofte niet samen. Daarom is het (alles) uit het geloof, opdat het zou zijn naar genade.

Het Verbond der genade is dus geen arbeidscontract, geen werkverdeling tusschen God en mensch. „Want indien degenen, die uit de Wet zijn, erfgenamen zijn, zoo is het geloof ijdel geworden, en de beloften is te niet gedaan“ (vs 14). De Rabbinen, en de Judaïsten daartoe, meenden, dat zij op grond van hun prestaties van Wetsonderhouding Gods heil verdienen, maar dat ontzielt de belofte, en doet het geloof inhoudloos zijn.

Als wij eerst moeten verdienen, door stipte gehoorzaamheid aan wat God eischt, dan komt er niets van terecht, want „de Wet werkt toorn“ (vs 15), d.w.z. de HEERE eischt volmaaktheid, en waar deze ontbreekt, brandt Zijn toorn. God geeft Zijn belofte onvoorwaardelijk: ze is niet gebonden aan de vervulling der Wet. Slechts moet de belofte in geloof worden aangegrepen. En dat deed Abraham! God gaf hem de belofte: gij zult vader worden van vele vol-

ten, en getuigen alleen van de beloften die hun toekomen: Antw. 74 H.C. zegt „dat hun door Christus' bloed de verlossing van de zonden en de H. Geest die het geloof werkt, niet minder dan den volwassenen wordt toegezegd“, en blijkt de daarbij aangehaalde teksten, Luk. 1:15, Ps. 2:11, Jes. 44 vs 1-3, heeft niemand het recht ze van het werk des Geestes uit te sluiten; N.G.B. art. XXXIV verklaart, dat „de kinderkens in Israël besneden werden op dezelfde beloften, die onzen kinderen gedaan zijn“. Men moet de ingetogenheid van deze uitspraken bewonderen in deze officiële belijdenisacten der kerk, juist omdat zoowel De Brès als Ursinus in sommige particuliere uitspraken..... uit hun strijd met de wederdoopers soms minder terughoudend zijn geweest. Doch ook hier geldt toch wat de Dordtsche Synode in het „Besluit“ achter de Canones allen op 't hart bond, die „den Naam van onzen Zaligmaker Jezus Christus Godvruchtiglijk aanroepen“, dat zij n.l. „van het geloof der Gereformeerde Kerken willen oordeelen, niet uit calumniën, die hier en daaruit samenge-raapt zijn; niet ook uit private of bijzondere spreken van sommige, zoo oude als nieuwe leeraren..... maar uit de publieke belijdenissen der Kerken zelf.....“.¹⁹⁾

C. V.

ken. Tegen hoop op hoop heeft hij dat geloofd. Het werd immers ongerijmd — toch hield Abraham aan de toezegging Gods vast. En in dat geloof was hij ten volle verzekerd, dat hetgeen beloofd was, Hij machtig was te doen. Want het was de toezegging van Hem, Die de dooden levend maakt, en roept de dingen, die niet zijn, alsof zij waren (vs 17, 18).

Niets van Abraham! Alles van den HEERE! Wet en belofte gaan niet samen. En daarom was en is die belofte ook zoo vast voor heel Abrahams nageslacht. „Al den zaden!“ Niet maar voor Joden (het zaad, dat „uit de Wet“ is) — maar voor ieder die geloof, al is hij niet „uit de Wet“.

Het is dus ten slotte en ten diepste Gods genade alléén, waardoor wij zalig worden. De vervulling der belofte is niet afhankelijk van een voorwaarde, door ons te vervullen in dien zin, dat de beslissing, of zij vervuld wordt, in onze handen wordt gelegd.

En toch is dit de boodschap van het Woord: „uit geloof, opdat het ook zij uit genade!“

Want geloof en belofte gaan wel samen. Daar is tusschen die beide een innige verbondenheid. Dat brengt de aard van deze belofte met zich mee. Want zij is geen categorische belofte. Dat is b.v. die, aan de menschheid gedaan, dat geen zondvloed ooit meer de aarde zal verdueren — de belofte, waarvan de regenboog als teeken is gesteld. Die belofte handhaaft God, dat teeken blijft van kracht, al zou het gansche menschelijke geslacht ongeloovig worden. Daar deelen ook de ongeloovigen in. De belofte des heils in Jezus Christus is echter een conditioneele belofte: zij wordt van kracht in den weg van het geloof. En deze voorwaarde heeft de HEERE in het Verbond der genade er Zelf aan toegevoegd.

Calvin zegt, juist in verband met de belofte, waarover Rom. 4 spreekt, in zijn „Institutie“: „want de belofte zal niet vervuld worden dan alleen voor hen, die in haar geloofd hebben. Wanneer dus het geloof verdwenen is, zal de kracht der belofte er niet meer zijn“.

Voor wie is de belofte vast? Voor hen, die uit het geloof leven. Gelijk ons aller vader-in-het-geloof, Abraham, die aan de beloften Gods niet getwijfeld heeft door ongeloof.

„Slechts in den weg der geloofsgehoorzaamheid vindt de belofte van het Verbond haar vervulling“. (G. C. Berkouwer: „De strijd om het R.K. dogma“, blz. 139/140.)

Gaat dus iedere belofte des HEEREN in vervulling? Dat beweren velen, die de Kerk gescheurd hebben in onzalige leerbeslissingen! God zegt nooit iets toe, of Hij maakt het ook werkelijk! De logische consequentie daarvan is, dat God alleen aan de uitverkorenen de werkelijke belofte schenkt!

Maar de aard dezer belofte brengt met zich, dat geloof en belofte samengaan. Niet: Wet en belofte. Alles uit genade! Maar God Zelf heeft er een schakel tusschengevoegd: „uit geloof“, — OPDAT het zij „uit genade!“ De „conditioneele“ beloften des heils zijn, met de teekenen, dan pas van kracht (d.w.z. werken slechts dan pas effectvol), indien de van-God-Zelf-gestelde-voorwaarde in acht genomen wordt.

Dat is Gereformeerd, Calvinistisch, Paulinisch, Schriftuurlijk.

De HEERE laat het Verbond mede op onzen schouder rusten:

„Uit geloof, opdat het zou zijn naar genade“.

En zoo is de belofte zeer standvastig een ieder, die geloof.

Apeldoorn.

J. SMELIK.

¹⁹⁾ Deze onderscheiding is van Zacharias Ursinus.

KERKELIJK LEVEN

PERSOONLIJKE INDRUK.

Opnieuw is een antwoord ingekomen van de deputaten der Generale Synode van de synodocratische „kerken“ aan de deputaten, destijds door onze synode benoemd. Ik vertrouw, dat dit stuk wel op waardige wijze door onze deputaten beantwoord zal worden. Dit mag m.i. niet verhinderen, dat ook persoonlijke reacties gepubliceerd worden. Zulk een persoonlijke reactie op genoemd stuk, is hetgeen hier volgt.

Ten eerste doet het mij buitengewoon onsympathiek aan, dat onder dit stuk weer prikken namen als van ds. J. Weggemans, prof. dr G. C. Berkouwer, prof. dr D. Nauta, prof. dr J. Ridderbos. Dezen genieten dus, na al hetgeen in de afgelopen jaren aan schandelijkheden door hen op kerkelijk gebied bedreven is, nog steeds het volle vertrouwen in den synodocratischen kring; ja, men acht deze personen daar blijkbaar nog steeds de meest geëigenden om met ons contact op te nemen. In dit stuk komt o.a. deze zin voor: „Willen wij werkelijk eenig resultaat verwachten, dan zullen wij in een anderen geest de onderhandelingen moeten

beginnen“; vertrouwen ik verklaar al hetgeen aandrijven telkens aan wen waardig van eenig te gebleken. I synodocratische wil; m kunnen ref laten zij o noemen. De we eens zet kelijker tot Mogelijk is door mogel delijke daa en dat de geléden

Wil men wetens ons zichten van resultaat alles, m e delingen n

Daarom gen dan s maar niet is; dat i vertrouw de héle niet; zelf Hoe vaak zwaarden! zwaarden! delen met aanleiding onderhande aan toe t kunnen h eens hier, schriftelij van tevor uit de s synodocrat geen schu een alles is, dat a aangedaa kenis va ren“ is n telkens a heeren s willen ge schuld b nog wat derhande niet; zóó zijn. Wa al de zor leven on ben ten

En dat s t u k nooit, w beduime vernisse Als te zitter gegriefd groot o vergeve moeten hun om naar al gebod, Dan gin va schrift wij op waarin nen „z meensch den“. I elkaar van 19 en ds toch v sultaat Dec. 1 examin vóór 1 overig Toen l die all de gol vergad Van moetr we ste borrel schrift prater we he den s